

Kulturrådets författningssamling

Kulturrådet

KRFS 2025:00

Utkom från trycket...

Riksantikvarieämbetets föreskrifter och allmänna råd om kyrkliga kulturminnen

beslutade den 00 2025

Riksantikvarieämbetet föreskriver följande med stöd av 22 § kulturmiljöförordningen (1988:1188) och beslutar följande allmänna råd.

Inledande bestämmelse

1 § I denna författning finns verkställighetsföreskrifter och allmänna råd om skyddet för kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Kyrkobyggnader och kyrkotomter

2 § Fristående klockstapel som hör samman med kyrkobyggnad ska betraktas som en del av kyrkobyggnaden.

3 § Skyddet och de skyldigheter som följer av 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950) för en kyrkobyggnad eller kyrkotomt kvarstår även om kyrkobyggnaden eller kyrkotomten inte används, tas ur bruk eller överläts till annan ägare än Svenska kyrkan.

Fastställande av gränserna för kyrkotomt

4 § Gränserna för en kyrkotomt fastställs i samband med ett tillståndsbeslut enligt 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950) eller genom ett särskilt beslut. När länsstyrelsen fastställer gränserna för en kyrkotomt ska det göras en helhetsbedömning av områdets funktions- och miljömässiga samband med kyrkobyggnaden.

Allmänna råd till 4 §

Underlaget för bedömningen kan utgöras av en besiktning och relevant information från

1. Kulturmiljöregistret (KMR), Riksantikvarieämbetets register för geografisk kulturmiljöinformation,
2. historiska och topografiska kartor,
3. kunskapsunderlag framtagna av kommuner, länsstyrelser eller museer samt miljökonsekvensbeskrivningar enligt miljöbalken (1998:808),
4. resultat från arkeologiska utredningar, förundersökningar och undersökningar,
5. skriftliga källor och annat arkivmaterial, eller
6. annan information om kyrkobyggnaden och området kring kyrkobyggnaden.

5 § I samband med att länsstyrelsen prövar frågan om fastställande av gränserna för en kyrkotomt ska samtliga fastighetsägare vars fastigheter helt eller delvis kan komma att omfattas av beslutet underrättas om ärendet och ges tillfälle att yttra sig i saken.

6 § Ett beslut om fastställande av gränserna för kyrkotomt ska innehålla en beskrivning av de fastställda gränsernas sträckning samt en karta där sträckningen framgår.

Tillståndsplikt för kyrkliga kulturminnen

7 § En ansökan om tillstånd enligt 4 kap. 3 §, 9 § första stycket 3 och 13 § kulturmiljölagen (1988:950) ges in till länsstyrelsen och ska innehålla

1. en beskrivning av den föreslagna åtgärden,
2. en redovisning av arbetsmetod och materialval,
3. en redogörelse för behovet av att vidta åtgärden, och
4. en beskrivning av åtgärdens påverkan på det kyrkliga kulturminnets kulturhistoriska värde.

Allmänna råd till 7 §

När en ansökan om tillstånd enligt 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950) kommer in till länsstyrelsen har myndigheten att bedöma om åtgärden är tillståndspliktig. Vid tillståndsprövningen bör följande beaktas:

1. Om ansökan avser en kyrkobyggnad eller en kyrkotomt behöver länsstyrelsen bedöma om åtgärden utgör en väsentlig ändring, en sådan åtgärd som alltid kräver tillstånd enligt 4 kap. 3 § kulturmiljölagen (1988:950) eller åtgärden utgör sedvanligt underhållsarbete eller brådskande reparationsåtgärd som inte är tillståndspliktig.

2. Om ansökan avser reparation av kyrkliga inventarier som omfattas av tillståndsplikt enligt 4 kap. 9 § kulturmiljölagen (1988:950) behöver länsstyrelsen bedöma om åtgärden utgör en tillståndspliktig reparation eller en sådan mera obetydlig reparation som inte kräver tillstånd.
3. Om ansökan avser en begravningsplats behöver länsstyrelsen bedöma om åtgärden utgör en väsentlig ändring, en sådan åtgärd som alltid kräver tillstånd enligt 4 kap. 13 § kulturmiljölagen (1988:950) eller en åtgärd som inte är tillståndspliktig.

Vid bedömningen av om en åtgärd utgör en väsentlig ändring är det ändringens påverkan på det kulturhistoriska värdet som är avgörande.

Vid bedömningen av om en åtgärd utgör sedvanligt underhållsarbete är det avgörande om åtgärden utförs med samma material och teknik som tidigare samt att den inte tillför kyrkobyggnaden eller kyrkotomten nya egenskaper eller funktioner.

Vid bedömningen av om en åtgärd utgör brådskande reparationsåtgärd är det avgörande om åtgärden behöver utföras omedelbart för att undvika akut skada på kyrkobyggnad eller kyrkotomt.

8 § I de fall länsstyrelsen beslutar om tillstånd förenat med villkor om dokumentation ska villkoren ange vilka dokument som ska tas fram, vad de ska innehålla och hur de ska ges in till länsstyrelsen.

Vård och underhåll av kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser

9 § Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser är skyddade och ska bevaras genom vård och underhåll. Ägare till dessa objekt ansvarar för att de kulturhistoriska värdena samt behoven av vård och underhåll identifieras och dokumenteras. Ägare till dessa objekt ansvarar även för att planera och genomföra vård- och underhållsåtgärder så att de kulturhistoriska värdena inte minskas eller förvanskas.

Allmänna råd till 9 §

Dokumentationen av de kulturhistoriska värdena bör vara sådan att den kan läggas till grund för bedömningen vid tillståndsprövning enligt 4 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Utifrån

dokumentationen kan lämpliga vård- och underhållsåtgärder planeras. Planeringen bör innefatta de åtgärder som kan behöva vidtas för vård och underhåll med anledning av höjd beredskap.

Dokumentationen och planeringen kan utgöras av en vård- och underhållsplan. Länsstyrelsen bör ges tillfälle att yttra sig över dokumentationen och planeringen.

Förvaring och vård av kyrkliga inventarier

10 § En förteckning över kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga inventarier ska utöver det som framgår av 4 kap. 7 § kulturmiljölagen (1988:950) innehålla

1. uppgifter om de inventarier som hör till respektive kyrkobyggnad, annan kyrklig byggnad, kyrkotomt eller begravningsplats inom församlingen, och
 2. en beskrivning av varje föremål med uppgifter om material, mått, tillkomstår, anskaffningsår, upphovsman, stämplat, inskriptioner och andra märkningar samt fotografisk dokumentation.
- Om någon av dessa uppgifter saknas ska det anges.

IKRAFTTRÄDANDEBESTÄMMELSER

1. Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den DDMMÅÅÅÅ.
2. Genom föreskrifterna upphävs Riksantikvarieämbetets föreskrifter om kyrkliga kulturminnen (KRFS 2012:2).

På Riksantikvarieämbetets vägnar

SUSANNE THEDÉEN

Maria Barkin